EL POU de la gallina
Revista manresana d'informació i opinió

Cultura | Marc Prat | Actualitzat el 22/12/2017 a les 12:00

# El boom del cinema amateur a Manresa

**FILA CULTURAL.Â** A partir dels anys 60, el Film Club i l'aficiÃ³ dels manresans per la creaciÃ³ cinematogrÃfica van colÂ·locar la ciutat al mapa estatal, tant pels seus concursos com pels seus cineastes.
L'any 1931, un col·laborador de l'empresa francesa Pathé Frères -introductora del format de cinema amateur 9,5 mil·límetres- va fer una demostració del nou format al Centre Excursionista de Catalunya (CEC). Arran d'aquest fet, el CEC va crear la secció de cinema amateur el 1932 . El 1933, membres del CEC van desplaçar-se al Centre Excursionista de la Comarca del Bages (CECB) per fer-hi una projecció de cinema amateur. L'èxit va ser tan gran que l'any 1934 va néixer la subsecció de cinema amateur Foto Club Manresa dintre del CECB. Segons explica Ramon Sucarrats, president de Film Club Manresa durant nou anys, «en aquell moment en el Foto Club uns quants feien fotografia i altres, molt pocs, van anar a comprar una càmera Pathé de 9,5 a París per començar a fer cinema».

A partir de l'any 1955, el Foto Club es va dividir entre la secció exclusivament de fotografia i el Film Club, dedicada al cinema amateur. «En aquell moment el principal objectiu de Film Club era difondre el cinema amateur i, per tant, que tothom tingués una càmera. Però durant aquells anys només se la podien permetre els que tenien calés», detalla Sucarrats. A partir d'aquell moment, era comú veure metges, advocats i gent de classes benestants passejant pel Passeig amb la càmera penjada. «Hi va haver un boom de gent que tenia càmera de cine, ara bé, la utilitzaven com si fos una càmera fotogràfica però amb imatges en moviment. No va ser fins als anys seixanta i setanta que la gent es va començar a preocupar pel llenguatge cinematogràfic, no només des del punt de vista tècnic sinó també dels aspectes narratius».

### Concurs del Rotlle

L'any 1960, la junta de Film Club que presidia Lluís Solernou va fer el primer Concurs del Rotlle. El certamen estava inspirat en els concursos de pintura ràpida però, en aquest cas, en comptes de llenç, l'artista utilitzava un rotlle de 15 metres per pel·lícules de 8 mm, de 10 metres pel pas de 9,5 mm o de 30 metres en el cas del format de 16 mm. En tots els casos la durada total del metratge era tan sols de tres minuts i mig en la categoria escollida: fantasia, argument o documental. El format més popular entre els aficionats era el Súper 8 (pas de 8 mm). Segons explica Josep Comellas, soci de Film Club des de l'any 1974 fins al 1982, «el concurs consistia a filmar una pel·lícula sense poder-la muntar, entregaves el rotlle sense haver-lo revelat, per tant, sense haver vist el resultat final. Aleshores les cintes s'enviaven a revelar a Fotofilm Madrid, l'únic lloc de l'estat on es podia fer. La gràcia de participar en aquest concurs era tenir molt clars els plans, la història, els tempos...». Un cop Film Club rebia les cintes de Madrid, es projectaven davant dels espectadors, concursants i jurat. Enric Roca, cineasta aficionat i crític de cinema amateur a Regió7 durant els primers anys del rotatiu, recorda que «en el Rotlle participava molta gent de tot Espanya i les projeccions eren maratonianes, tot i la curta durada de les pel·lícules». Gràcies a l'originalitat del plantejament, el concurs tenia un gran èxit, tant que no van tardar a aparèixer, com si fossin bolets, concursos idèntics arreu de l'estat.

*Sessió d'entrega de premis del XV Concurs del Rotlle a la sala Mestre Blanch de l'antic Conservatori de Múrica (Film Club)*

### Llenguatge cinematogràfic

El concurs del Rotlle posava Manresa al mapa del cinema amateur un cop a l'any. Però durant la resta de mesos el Film Club no s'activava tant com era d'esperar. Joan Guitart, president a finals

dels anys 60, dóna la seva opinió al respecte: «El club tenia molt poca activitat, l'únic que organitzava era el Rotlle. No hi havia gaires socis, per tant hi havia pocs diners per dinamitzar el cinema amateur manresà. Quan vaig entrar a la junta com a secretari vaig enviar cartes a totes les entitats de la comarca per aconseguir nous socis. Va arribar gent nova que portava més gent». Alguns dels membres més destacats de Film Club en aquells anys eren Toni Morera, Àngel Gol, Joan Simats, Joan i Josep Cirera, Ramon Casafont, Miquel Esparbé, Pere Torres... Precisament aquest dos darrers treballaven junts en obres d'argument i d'animació -Esparbé feia els dibuixos i Torres els animava-, i van aconseguir un munt de premis durant els anys seixanta i setanta en concursos de cinema amateur. En aquella època, gràcies al teixit associatiu de Film Club, va augmentar l'interès i els coneixements dels aficionats pel llenguatge cinematogràfic i això va permetre que Manresa no només es conegués pel Rotlle sinó pels creadors que guanyaven premis arreu de l'estat. «Als barcelonins els tremolaven les cames quan es presentaven obres dels socis de Film Club al Centre Excursionista de Catalunya. Aquí es feia molt bon cine», explica Joan Guitart.

**Els anys daurats**

Els anys setanta van ser els més productius de la creació manresana. Quan Ramon Sucarrats va entrar a la junta va posar fil a l'agulla i es va intensificar l'activitat de Film Club. A partir de l'any 1975 es van organitzar cursets d'iniciació cinematogràfica i el 1978 va crear un butlletí amb una tirada de 1.150 exemplars que es repartia gratuïtament a tots els socis, als cineastes que es presentaven als concursos i s'enviava a totes les entitats cinèfiles espanyoles. S'hi informava sobre les activitats de l'entitat, les bases dels diferents concursos de l'estat, els manresans premiats arreu, etc. D'altra banda, cada dijous es feien projeccions. Un dia es feia tertúlia, un altre es parlava sobre la teoria cinematogràfica, una setmana es projectaven obres de cineastes de fora i l'altra films de la gent del club.

Alguns dels nous socis que van formar part d'aquella època van ser: Josep M. Aloy, Victòria Jorba, Jaume Quintana, Rosa Garriga, Andreu Alonso, Ignasi Plana i Josep Comellas. Aquests dos darrers treballaven junts i van aconseguir més de 50 premis nacionals i internacionals, especialment amb l'obra "Severine" (1978). Comellas recorda aquella època com una de les millors que ha viscut: «Anàvem de festival en festival a recollir premis. Els diners que guanyàvem en premis els invertíem per poder gravar la següent pel·lícula». Segons Ramon Sucarrats, «en aquells anys es feien moltes activitats però també exigia més participació dels socis, és per aquest motiu que també hi va haver membres que van abandonar el club». El 1979 es va crear el Concurs Nacional Premi Ciutat de Manresa, amb el trofeu de l'estàtua de la Ben Plantada. En la primera edició es van presentar a concurs 60 pel·lícules, pràcticament totes en format Súper 8. Es van fer 10 edicions del certamen fins al final de Film Club, l'any 1988. En l'última edició amb prou feines s'hi van presentar 10 obres.

**El vídeo**

L'aparició del format VHS va sentenciar de mica en mica el format amateur per excel·lència, el Súper 8. Segons Guitart, «als anys vuitanta, quan va arribar el vídeo, van començar a desaparèixer les càmeres de cinema perquè els rotlles eren molt més cars que les cintes. Treballar amb vídeo també era més simple i més ràpid». Enric Roca creu que «un altre dels motius que desaparegués el moviment artístic del cinema amateur és el moment social i polític durant la Transició. Això de ben segur que va transformar el moviment associatiu». Fos com fos, la cinematografia amateur que potenciava un teixit col·laboratiu per aprendre i dominar les tècniques cinematogràfiques va morir per la implementació d'un nou estàndard més fàcil d'utilitzar, més econòmic i automatitzat.